

Extrema dreta de sol i platja

ALBERT ALEXANDRE :: 05/08/2024

Els municipis més turístics, un graner de vots ultradretans

A partir dels resultats de les darreres eleccions catalanes i dels comicis europeus, analitzem com ha augmentat el vot de l'extrema dreta a les localitats dels Països Catalans que viuen major pressió turística

A Lloret de Mar, un dels municipis més turístics de l'Estat espanyol, l'extrema dreta obté un de cada cinc vots.

Barris rics i barris pobres. Quan parlem dels votants de l'extrema dreta acostumem a fixar-nos en els indrets que tenen les rendes més altes i els que registren els índexs de pobresa més alts. És cert que les idees ultradretanes de partits com Vox, Se Acabó la Fiesta (SALF) o Aliança Catalana han tingut major seguidisme en aquestes dues menes d'indrets. Així, per exemple, la formació de Santiago Abascal ha fet furor a llocs tan diferents com els voltants del Turó Park, al barri barceloní de Sant Gervasi-Galvany, i a ciutats metropolitanes com Sant Adrià de Besòs o Badia del Vallès. Mentre a la primera zona els pisos tenen de mitjana més de 200 metres quadrats i la renda bruta per càpita oscil·la entre els 34.000 i els 39.000 euros, a la segona, la renda bruta per habitant és de les més baixes de Catalunya i no supera els 15.000 euros, i els pisos se situen de mitjana en els 50 metres quadrats.

Malgrat tot això, hi ha una altra mena d'enclavaments on no s'està posant el focus i que són, també, un graner de vots de l'extrema dreta: els municipis turístics. La *Directa* ha analitzat el vot ultradretà en els darrers comicis catalans i com ha pogut comprovar, allí on més pressió turística hi ha, les formacions ultradretanes de Vox i Aliança Catalana obtenen bons resultats.

Salou (el Tarragonès), per exemple, és segons la patronal del turisme Exceltur la cinquena població turística a l'Estat. De fet, té 72.077 places d'allotjament, una xifra que a Catalunya només supera Barcelona, que en té 126.633. Així mateix, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) apunta que hi ha més de 37.000 turistes per kilòmetre quadrat. En el municipi, Vox va obtenir un dels seus millors resultats a Catalunya i va assolir gairebé el 17% dels sufragis, que sumats als registrats per Aliança Catalana fan que un de cada cinc vots a la localitat sigui per a partits d'extrema dreta.

Succeeix una cosa similar a una altra localitat turística per excel·lència: Roses (l'Alt Empordà). El setè municipi en nombre d'allotjaments turístics de Catalunya per darrere de Barcelona, Salou, Lloret, Cambrils, Torroella de Montgrí i Castell-Platja d'Aro, veu passar cada any 301.000 turistes en un indret on no hi ha censats més de 20.000 habitants. En el cas del municipi del golf, el 21,6% dels vots van quedar en mans ultradretanes: el 12,5% per a Vox i el 9,1% per a Aliança Catalana.

Davant d'aquestes xifres, que són similars a altres municipis, semblaria que es pot teixir un fil d'unió entre la massificació turística i l'auge de l'extrema dreta. Malgrat això, diferents

experts consultats es mostren prudents a l'hora d'establir una relació de causa efecte tan directa. L'antropòleg i investigador de la Universitat de Barcelona Martin Lundsteen creu que "s'ha d'ampliar el focus per entendre per què això passa". Segons el seu parer, la precarietat derivada del sector turístic està darrere de l'augment del vot a l'extrema dreta. "Són municipis que generen un treball mal pagat i estacional, i sovint són les persones migrants qui acabaven duent-los a terme", analitza. És en aquest marc on l'extrema dreta sap jugar millor, i per això obté bons resultats als municipis més turístics.

La veritat és que les xifres confirmen la tesi de Lundsteen, ja que les poblacions més turístiques de Catalunya són de les que tenen una Renda familiar disponible bruta per habitant més baixa de tot el país. De les vint localitats analitzades només Santa Susanna (el Maresme) i Pals (el Baix Empordà) superen els 16.000 euros anuals, i en alguns casos com Roses, Lloret de Mar (la Selva) o Castelló d'Empúries (l'Alt Empordà) amb prou feines es depassen els 12.000 euros, quan la mitjana a Catalunya és de 18.000 euros.

Alhora, aquests indrets són un pol d'atracció per a les persones migrants que volen trobar feina i això fa que, en alguns casos, el percentatge de població estrangera aquí sigui dels més alts de tot el territori català. "Estem parlant de pobles on hi ha molta desigualtat social i on hi ha un recel cap al col·lectiu estranger, que l'extrema dreta aprofita políticament", diu l'antropòleg. En aquest sentit, a Lloret quasi quatre de cada deu ciutadanes no han nascut a Catalunya, a Salou són el 33% i a Castelló d'Empúries, el 45%.

Tanmateix, Lundsteen alerta que aquest mateix esquema no és exclusiu del sector turístic i es dona en altres municipis allunyats de la costa. "Passa amb la indústria càrnia, que és un sector amb sous baixos", diu l'expert. Es refereix, per exemple, a localitats com Vic o Manlleu (Osona), on aquest àmbit industrial té un pes notable. "És un sector amb molta precarietat i estacionalitat i això, per una banda, atrau treballadors migrants, i per l'altra fa créixer el vot de l'extrema dreta", explica.

Dit d'una altra manera, la massificació turística i els greuges que el turisme comporta de forma directa sobre la població local, no són, de moment, una qüestió que estigui a l'agenda mediàtica de l'extrema dreta. Encara més, Vox -com es va demostrar durant la pandèmia- sempre s'ha posicionat a favor dels empresaris del sector turístic i el 2022 demanava que tornessin els turistes a Catalunya en la mateixa quantitat en què ho feien abans de la crisi sanitària. "La inseguretat creixent, la turismofòbia i l'asfíxia fiscal i reguladora estan desincentivant l'arribada de turistes al nostre territori", lamentava una diputada del partit.

Alhora, Aliança Catalana, quan parla de turisme al seu programa, té unes argumentacions calcades a les de les patronals catalanes del sector. Així, demana, entre altres, desestacionalitzar el turisme, promoure els grans esdeveniments o potenciar el "turisme de qualitat". No obstant això, la formació liderada per Sílvia Orriols ja ha intuït que pot fer anar l'argument de la turistificació més enllà per tal de culpar la migració dels problemes que sorgeixen en municipis com Salou o Lloret. En aquest sentit, al seu programa s'hi diu el següent: "A conseqüència de la Covid-19, el sector turístic ha perdut molta mà d'obra qualificada. Va ser el darrer sector a recuperar la normalitat, el que més temps va estar tancat. Per això, professionals molt vàlids van deixar el sector i van anar a d'altres que ja treballaven amb normalitat. Tenien feina més estable, millor remunerada i amb millors

condicions. Aquesta manca de professionals qualificats autòctons va ser substituïda per immigrants sense experiència, però que accepten pitjors condicions laborals i salarials. Aquest fet ha provocat una pèrdua de l'excel·lència del sector per manca de professionalitat i que el servei en català sigui pràcticament inexistent".

Una tendència no tan clara

Si bé és cert que a les eleccions catalanes el vot dels municipis turístics a l'extrema dreta va ser elevat, no podem dir el mateix pel que fa a les eleccions europees. Per començar, Aliança Catalana no es presentava a Catalunya, i la ultradreta espanyolista té dificultats per penetrar en les poblacions del nord del territori amb una identitat més catalanista. Malgrat això, Vox sí que es va consolidar a les comarques meridionals.

A la resta dels Països Catalans, el comportament del vot a l'extrema dreta a les eleccions europees és ambigu. A les Illes, el percentatge de votants ultradretans en els vint municipis més turísticats va ser menor que al conjunt dels territoris insulars i que a la resta de l'Estat Espanyol.

Al País Valencià, per la seva banda, el percentatge de vots a l'extrema dreta als municipis turístics va ser major que el que es va registrar a la resta de l'Estat. Tanmateix, en aquestes localitats turísticades les xifres de vot són similars a les registrades al conjunt del País Valencià.

De fet, segons explica el sociòleg de l'associació La Comarca Científica Alexis Lara Climent, si ens fixem en els municipis més turístics, l'extrema dreta obté més vots en aquells que es troben a les comarques del sud del País Valencià, perquè allí "històricament hi ha una identitat més espanyolista i provincialista i no tan valencianista". De la mateixa manera, el sociòleg i polític, Xavier Peiró, també és reticent a establir un vincle nítid entre turisme i extrema dreta. "No són dades concloents", considera per afegir que, en realitat, als municipis turístics valencians hi està creixent una resistència en clau oposada a l'extrema dreta.

Sigui com sigui, els dos experts coincideixen a afirmar que ens trobem davant de zones molt precaritzades. "La desigualtat és major en les comarques turísticades i això provoca malestar a conseqüència de la falta d'alternativa laboral i del preu de l'habitatge i del lloguer", diu Lara. En aquest sentit, segons dades de l'INE, la major part dels municipis valencians turístics no supera els 12.000 euros de renda anuals mentre que al conjunt de ciutats i pobles del territori la xifra se situa per sobre dels 22.000 euros. "Pot ser que este malestar l'aprofita l'extrema dreta, que no assenyala el sistema com a responsable, i que sempre és més difícil de visualitzar i posar-li cara, sinó als de baix, la guerra de l'últim contra el penúltim", sentència l'integrant de La Comarca Científica.

Més enllà d'això, en els comicis europeus, Se Acabó la Fiesta sí que va tenir un major impacte en els municipis més turístics. En la geografia del vot del partit cuinat a xarxes per l'agitador Alvis Pérez podem dibuixar una línia que va des de Cadis fins a Alacant viatjant per la costa. Juntament amb les Illes Canàries, són els llocs on l'ultradreta va tenir més suport. Al conjunt de Catalunya, SALF va fracassar, i només a les zones turístiques de

Tarragona -amb el permís de l'àrea metropolitana de Barcelona- va aconseguir uns resultats similars als assolits a la resta de l'Estat Espanyol. Sembla, doncs, que aquesta nova extrema dreta està penetrant en aquesta mena de municipis.

directa.cat

https://www.lahaine.org/mm_ss_est_esp.php/extrema-dreta-de-sol-i